

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 228 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น การเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการจัดส่งและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง และนำมาจัดกระทำวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมครูมีความคิดเห็นด้วยว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการปลูกฝังคุณธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทย วิธีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษาและด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม ตามลำดับ

2. ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวม

ครูมีความคิดเห็นด้วยว่าโรงเรียนมีปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปลูกฝังคุณธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทย วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนด้านยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

3. ผลจากการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ตามหลักการบริหารคุณภาพวงจรมุ่ง ครูมีข้อเสนอแนะทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ คือ ขั้นการวางแผน ควรร่วมมือกันในทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกันวางแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบโดยสัมพันธ์กับองค์ประกอบทุกด้าน ขั้นการปฏิบัติตามแผน บุคลากรในโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในภารกิจของหน่วยงานของโรงเรียนทั้งหมดและดำเนินงานตามแผนอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ขั้นตรวจสอบ ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยมีเครื่องมือในการตรวจสอบที่มีความเชื่อมั่นสูงและสรุปผลทุกกิจกรรม ขั้นการปรับปรุง ควรมีการตรวจสอบหาข้อสรุปของงาน เมื่อมีจุดเด่นให้ส่งเสริมและมีจุดด้อยหรือข้อบกพร่องต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อหาทางยกระดับคุณภาพ ตามหลัก PDCA โดยต้องดำเนินการร่วมกันทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกแห่ง ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด คือ ด้านการปลูกฝังคุณธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทย วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาของไทย คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้รอบรู้เท่าทันโลก โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนโดยให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและ

สังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้ ความสำคัญกับการพัฒนาคนที่มีคุณธรรมนำความรู้ สามารถจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ในการส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทย วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ที่ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ คือมีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังในการนำความรู้ วิทยาการ เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติ 2) มีคุณธรรม คือมีความตระหนัก ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศัญญา จารุจินดา (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2554-2559) ซึ่งเน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอัยยิดทงสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอที่รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ส่วนด้านการส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมสำนึกในความเป็นชาติไทย ซึ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดประวัติศาสตร์ มีมรดกโลกมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมากมายที่เอื้อให้โรงเรียนในจังหวัดได้ศึกษา และสามารถนำไปสอดแทรกในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งในด้านการปลูกฝังจิตสำนึกในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทย ความเป็นเมืองโบราณของกรุงศรีอยุธยา วิถีชีวิตของชาวบ้านไม่ว่าจะเป็นการทำนาทำสวน เลี้ยงสัตว์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

2. ปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา:ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ.2551-2555) ที่มีประเด็นปัญหาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำโดยส่วนหนึ่ง มีสาเหตุมาจากการขาดแคลนครู ทุกกลุ่มสาระวิชา รวมทั้งยังมีปัญหาครูสอนไม่ตรงตามวุฒิ และมีภาระงานอื่นมากนอกเหนือจากการสอน และจากรายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็พบว่า การจัดการเรียนการสอนมี

ปัญหา เรื่องการพัฒนาบุคลากร การขาดแคลนครูบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการสอนของครูยังมีส่วนที่สอนแบบเก่า และสอนที่ตรงตามคุณวุฒิ ส่วนอรุณ จันทวานิช (2545 : 6) ได้ให้ความสำคัญของการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จะต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยให้ครูมีความรู้ความสามารถและเทคนิควิธีในการปฏิบัติวิชาชีพที่ยึดผู้เรียนศูนย์กลาง มีคุณธรรม มีความสำนึกและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เป็นจิตวิทยาการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรงซึ่งจะเห็นได้จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจัดตั้งหรือรับโอนโรงเรียน ทั้ง ๆ ที่ยังขาดหัวหน้าส่วนที่จะจัดระบบการบริหารจัดการศึกษา ทำให้มาตรฐานการบริหารงานด้านบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ดีเท่าที่ควร โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็พบปัญหาขาดแคลนบุคลากร และครูสอนไม่ตรงตามคุณวุฒิ ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน เช่น งานของเทศบาลที่ขอความอนุเคราะห์จากครูแทบทุกกิจกรรม ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโรงเรียนในสังกัด ควรมีการจัดสรรบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ และต้องตามความต้องการของโรงเรียน นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดอบรม พัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการสอน และมีการนิเทศแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พัฒนาความรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปโดยภาพรวมได้ว่า ขึ้นการวางแผน ควรร่วมมือกันในทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันวางแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยสัมพันธ์กับองค์ประกอบทุกด้าน ขึ้นการปฏิบัติตามแผน บุคลากรในโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในภารกิจของหน่วยงานของโรงเรียนทั้งหมดและดำเนินงานตามแผนอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ขึ้นตรวจสอบ ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยมีเครื่องมือในการตรวจสอบที่มีความเชื่อมั่นสูงและสรุปผลทุกกิจกรรม โดยเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน ขึ้นการปรับปรุง ควรมีการตรวจสอบหาข้อสรุปของงาน เมื่อมีจุดเด่นให้ส่งเสริมและมีจุดด้อยหรือข้อบกพร่องต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อหาทางยกระดับคุณภาพ ตามหลัก PDCA โดยต้องดำเนินการร่วมกันทุกฝ่าย

อย่างเป็นระบบ จะทำให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 10) ได้นำเสนอแนวคิดตามหลักการบริหารไว้ว่า หลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร ซึ่งประกอบด้วย การร่วมกันวางแผน (P) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (D) ร่วมกันตรวจสอบ (C) และร่วมกันปรับปรุง (A) คือ สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน และดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพ เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7 - 13) มีความเห็นสอดคล้องกับสมศักดิ์ สันธุระเวชชัย (2542 : 183 - 190) ได้กล่าวว่ากระบวนการจัดการที่สถานศึกษาควรจะนำมาใช้ในการบริหารคุณภาพ คือการควบคุมคุณภาพโดยใช้วงจรเดมมิ่ง ในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกระดับการบริหารและการปฏิบัติ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัย ให้ครบวงจร หมุนเวียนพัฒนาไป

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ควรมีการควบคุมคุณภาพโดยใช้วงจรเดมมิ่ง โดย ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีการร่วมกันพัฒนา กำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและบุคลากรทุกฝ่ายต้องช่วยกันคิด และช่วยกันวางแผน (Plan) ว่า จะต้องทำอย่างไร แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Act) ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลาโดยร่วมกันทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีแผนการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมให้มากขึ้น ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายการศึกษาในลักษณะต่างๆ เช่น ระบบโรงเรียนพี่ โรงเรียนน้อง กลุ่มโรงเรียนประถม กลุ่มโรงเรียนท้องถิ่นต่างๆ เป็นต้น
2. ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการประเมินสมรรถนะครูให้สอดคล้องกับอัตราขึ้นเงินเดือน โดยมีแบบการประเมินตามสภาพจริง มีความเที่ยงตรง ชัดเจน และประเมินในรูปแบบของคณะกรรมการในระบบคุณธรรม
4. ครูควรพัฒนาความรู้ ความสามารถ เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตสื่อ และใช้นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหลากหลาย รวมถึงมีการนิเทศครูระหว่างโรงเรียนแบบกัลยาณมิตร และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
2. ควรศึกษาสังเคราะห์ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา